

Ralph Lauren, a nagy Gatsby és a halálom

I. Oszkár és a zoknigombócok

Ennek az iratnak a születésére számomra a legszebb magyarázat, legelfogadhatóbb ürügy egy zakó meséje. Olyan madzagszínű darab, halszállkás szövésű, éppen a méretem, szóval semmi extra – na, éppen erre a tulajdonságomra mondta egy alkalommal fogadott öcsém, nem idegesen, de enyhe rosszállással, mikor azt kellett tapasztalnia szegénynek, hogy mindazok a zakók, melyek neki rövidek, vagy ujjuk a csuklója közepéig ér és nem tovább, rám meg különösebb megalkuvás nélkül mind illenek –, te olyan, olyan, nem akarlak megbántani, de, szóval, olyan... közepes vagy, öregem. És lesütött szemmel állt velem szemben, kárvallottan, egy nagyon rövid ujjú zakóban. Nem akart megbántani. De ezt egyszer ki kellett mondania.

Nos, egy a világháborúban lebombázott palota hodály ruhaboltjának mélyén, ott is a mélység emeletén történt, amit el akarok mondani, csak folyton közbevágok, egy olyan délután, amikor rajtunk kívül örömtelen senki, nincs lökdösődés, az autók zaja sem hallatszik be a Rákóczi útról, csak néha üti a Rókus templom órája a negyedeket, feleket – hamar kitanulható rendszere van, a harang is hamar kiismerhető, nem véletlenül szoktak nevet adni nekik. Akinek neve van, már leírható. Ne mondd, hogy ismert, mert megalázás azt mondani valakiről, hogy már semmi újat nem nyújthat nekünk, hogy kiismertük őt (ez Hölderlin).

Lassan sétáltam a házba mélyedő tágas bolt néptelen és félhomályos emeletén. Az ilyen helyeken igazán tanulságosak a tükrök, megnézhetem magam. Egy nagy paca. Pláne, mióta rövidlátó vagyok. Van régóta egy elméletem – egy elmélet, mindegy, hagyjuk, egy *csomó* van, de ezt az elméletmennyiséget már helyes érzéssel tagadom. Említett elméletem azokkal a szép nőkkel kapcsolatos, akiknek tetszettem életem során. Bármilyen hihetetlennek tűnik ez immár. Volt egy pillanat, amikor erősen azt éreztem – akkor történhetett, mikor valamelyikük már megint rámhunyorított, buszon, villamoson... még tóparton is hunyorított rám álomszerű, rövidlátó lány! –, ilyenkor kicsit résnyire zárják szép szemeiket, úgy vetnek rám egy pillantást, amit észrevétlen suhanásnak szánnak, csak tekintetük áthaladásának. Csakhogy az épp csak átsuhanó, a kislánykor hajnalától ösztönösen begyakorolt, először még valóban vilámsebes mozdulatánál sokkal hosszabban tart egy rövidlátó lány számára ez a hadművelet, egymilliomod másodperc helyett legalább egy félmilliomod másodpercen át pihentetik rajtunk tekintetüket, ráadásul hunyorítva, és ez egy ilyen érzékeny, büszkeséget ennyire érintő esetben már szinte megállapodás, megpihenés. Nos, az elmélet az volt, és még tartom is magam ehhez, hogy én csak rövidlátó lányoknak tetszettem életem során, volt ebben egy adag önlebecsülés, reménytelenség, gyöngeség, de, nincs mese, legalább az őszinteségben legyünk férfiak, volt tapasztalat is.

Azon a délutánon már én sem voltam fiatal, az átmenetet hagyjuk, így már évek óta megszoktam a szemüveget, hogy már én is rövidlátón hunyorgok, tehát csak egy nagy elmosódott foltnak láttam magam, miután félrehúztam a zokniállatú próbafülke függönyét a kihalt használtruhabolt félhomályos emeletén a tükör előtt. Éppen rám illett az ismeretlen régi férfi zakója. Foltom egészen jókinézetű volt, már-már elegáns. Forogni, pörögni sem restellek egyedül. Megemelintettem a zakóm szárnyát – milyen szép is ez, szívem fölött felemeltem a zakó bal szárnyát, bekukkantottam, lapul-e valami címke a bélésre varrva. *Polo Ralph Lauren* – állt az egyik oldalon, *Academy Award Collection* – ez az aranybetűkkel varrt felirat állt a másikon, és álldogált ott egy kis arany szobor is, akit épp a szívem fölé varrtak.

Felismertem a szobrot – na de hiszen te Oszki vagy, rólad mesélt nekem Prágában, az *Alte-Neu Zsinagóghoz* címzett kocsmában Bohumil Hrabal. Hogy amikor Menzel a Szigorúan ellenőrzött vonatokért megkapta jutalmul az arany Oszit, mosolyogva megköszönte, hazautazott vele, eddig rendben, csakhogy otthon az aranyszobor elhelyezésének nehézségeivel szembeesült, mint másnap a kocsmában mesélte Hrabalnak, ő meg ugyanabban a kocsmában – érdekes módon a Gólem padlásának megmutatásakor – nekem.

– Álltam, öregem – a kisszobám olyan szegényesnek tűnt abban a percben, én meg ott az aranyuccal a kezemben –, na, most hová a francba tegyem, körbenéztem, de már előre tudtam, hogy itt súlyos bajok lesznek, mert az egész addigi életemben teljesen elképzelhetetlen volt egy aranyszobor. Nem akartam csökkenteni az esemény jelentőségét, egy ilyen nagy díjat kapni nem kis dolog, de nagyon hamar rájöttem, hogy egyetlen helyre tudom tenni szegényt, ahol csillogása nem alkot kíméletlen kontrasztot addigi életemmel, kinyitottam hát a mama

nagy ruhásszekrényének ajtaját és a zoknigombolyagok közé fektettem óvatosan Oszkárt. Illatos, frissen mosott zoknik voltak, igen, én gombócban tartom őket, ez egy régi módszer, hogy együtt maradjanak a párok. Ekkor elméláztam a párok együtt maradásán, és, hogy gombócban kellene minket is tartani, hogy öregem ne maradjunk olyan félelmetesen egyedül... lassan behajtottam a szekrényajtót, a rajzszegecs madzagon lógó nyakkendővel együtt... és elfelejtettem Oszit.

Másnap jutott eszembe, a fekete kávé után, de akkor olyan hasítóan, hogy egy pillanat alatt elszégyelltem magam. Mint valami zavaros nőügy. A szekrényhez siettem, kinyitottam, megcsapott az ősök kabátillata, lehajoltam, és ölembé vettem Oszkárt – szegény aranykrapek –, megint körbenéztem, és végül a szekrény tetejére tettem, a befőttek közé. Ez elég előkelő hely volt, magaslati, csak a baracklekvárok, ugye, de azokat nem tudtam sehová továbbtenni, mert őket tényleg nem rakhattam a zoknigombócok közé. Zoknibefött. Ezzel, meg aztán délután a gratulációkkal elment a nap.

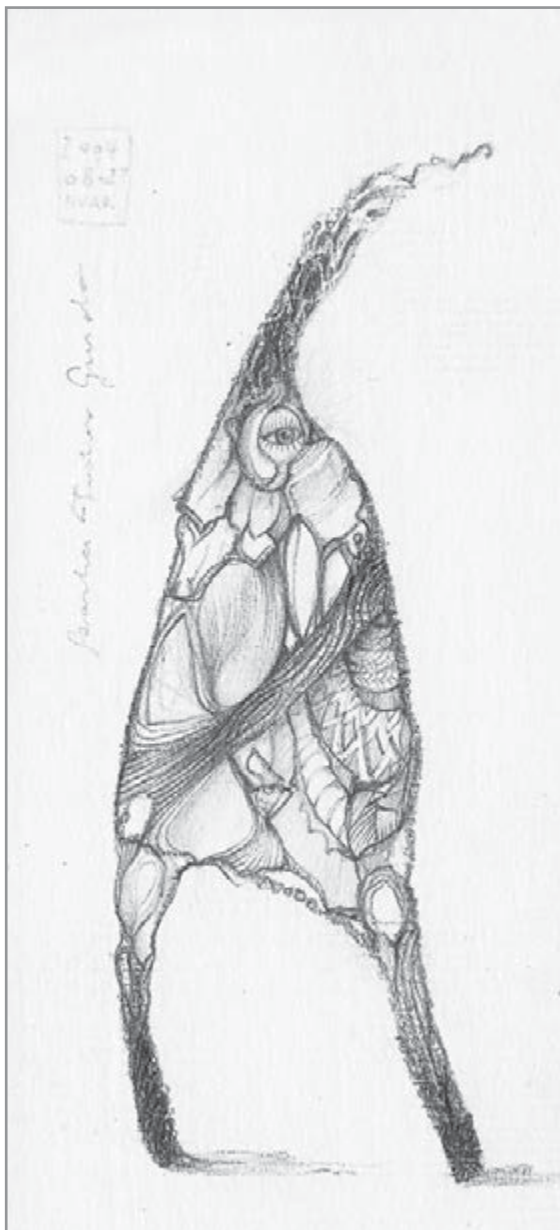
Tényleg megváltozott az életem, annyian gratuláltak hozzá, hogy a nap végére gyurmának éreztem magam, összenyomorgatott agyagdarabnak. Rohantam haza, de még várt rám egy buli, pár barát bejelentette magát. Készülgettem, valami kaja, lazán húsz személyre, meg akit még odahoznak, a sajtóról nem beszélve. Felcipeltem egy szakajtónyi sört is, bár már legszívesebben ledőltem volna valami téli álmodni. Csengetés, megjöttek, és ekkor ért a váratlan csapás – ahogy az a sok ember a porcicás kis szobámban mászkált és össze-vissza gratulált, a nagy ruhásszekrény tetején baljóslatúan inogni-kocogni kezdett Oszit. Ott állt a baracklekvárok között, feje már a pókhálókban, a sötétben, lábainál meg vendégeim ájuldoztak a rég kilazult parketton, ott állt felettünk, mint valami kicsi diktátor a töknagy szekrényalapzatával, és minden ember minden legkisebb mozdulatára baljóslatúan kocogott-billegett. Mivel pedig a kisembert aranyból öntötték, hát... ha ez valakinek a fejére esik, az nyolc napon túl gyógyuló is lehet akár, beszakíthatja a koponyát – furcsa haláleset –, vagy örök emlékeztetvesztést eredményezhet a fejre mért ütés. Minimum örök. – Vajon máris zokniszagú-e Oszit? – gondoltam futólag –, mert biztosan az lesz, az arany is zokniszagú lesz pár év után – gondoltam suhanásszerűen, miközben levettem a szobrot, megsimogattam... és visszahelyeztem zoknigombócaim közé. Valami ilyesmit mesélt Hrabal az *Alte-Neu Zsinagógához* címzett kocsma pultja előtt, lehet, hogy kicsit elálmodoztam a mesében, és a ruhásszekrényt is kibővítettem.

Álltam tehát a ruhabolt emeletén, még mindig nem jött senki, az emeletfelelős néni valahová elment, a nagy nyílfafüggöny mögött matatott az emberméretű zsákok között, vagy lement az emeletről kicsit csevegni a nőiruhaosztályra, Margitkával, a félemeletfelelőssel. Bizalomgerjesztőnek tűnhettem számára, olyannak, aki három zakóban és négy nadrágban nem szalad el. Nagy csönd volt, a Kisrókus harangja ütött – állítólag múmiák fekszenek az altemplomában –, jobban széthúztam a függönyt és messzebb hátráltam a boltban, egészen messze, a bolt közepe felé. Így, tökegyedül nyugodtan megnéztem összhatásomat is. Lényegében megnyugtató. Nem vagyok nagyigényű. Így került haza hozzám az új zakó, amiről most mesélni fogok, ha sikerül rendbeszedni a gondolataimat, hiszen azóta a délután óta eltelt egy fél év és közben kétszer meghaltam, majd elektromosan feltámasztottak, na de hát egyébként ki írná meg a százforintos zakó történetét.

II. Küszöb és Rosenthal

Nem száz forintba került a madzagszínű régi amerikai zakó, de nagyon kevésbe – persze, mi az, hogy kevés, hiszen az aznap esti két császárszömlé helyett nehezen lett volna megehető. Direkt nem nadrágszíjat írtam. Bár... egész gyerekkoromban azt kellett hallgatnom, hogy – na, ma megettük a családi ezüstöt, ma megettük a Rosenthalt, a kis kétharmados panofix a molymentesbe ment, és az is lehet, hogy a jövő hónapban mami karikagyűrűjét is meg kell ennünk, kisfiam. Ne lábatlankodj itt, menj szépen a könyveiddel játszani. Ugyanis volt egy mini aktatáska, a kis pipike teske-táska, és abban, mint egy törp hivatalnok, magammal hordoztam a könyvtáram, ma már tudósan úgy mondanám, nucleusat. Nagyon tanult lettem ám, és igenis, megérte. Ha nem is úgy. Egészen máshogy lettem felnőtt, mint szüleim gondolták, szerintem... Itt, mint egy felszedett szem a nylonharisnyán – egy felszedett szem a hatvanas években egy forint –, vagy mint egy stoppolás, betoldok egy mondatot a Rosenthal-készletekről. Aki ismer, itt sóhajt. (Még élünk, csak úgy mondom, és örüljön, hogy sóhajtozhat javíthatatlanságom felett.)

Édesanyám ismerte Ilonka nénit, a gettó egykori fodrászának kicsi feleségét, ült is nála a galérián, ahol igazán kényelmesen csak kicsi növendégek, mamák fértek el, és ők akár nyújtózhattak is a sok kicsi lét után. *Lett-lett* – az én mamám egészen hamar jóba *lett* Ilonka néni-vel, akiből szegény férjének, anno az a rengeteg baja *lett*.

Kicsi nőt vett el a harmincas években a fiatal fodrász, Bandi bácsi – ki gondolta volna, hogy a nászajándék, tojánhéjvékony Rosenthalok mellett származási gondok is jönnek a nővel a házhoz, és ebből a titokzatos, sőt egészen absztrakt okból a karcsú – régebben *filigránnak* nevezték az ilyen lányokat –, kicsi fodrásznőnek, Bandi bácsi fiatal feleségének majd egy durva osztrák táborba kell vonatoznia.

Vannak csodák, de majdnem minden életbenmaradós csoda mellett ott csillog gonoszul egy-egy elveszett – mondjuk így lágyan, elveszett – Rosenthal- vagy egy Meissen-készlet is. Az emberek régen még megfelelően hiúak voltak, egész meghatóan szegény nagyszülők is kedvtelve téáztak-kávéztak valami finom porcelánból. Dianás ezüstkanállal, de nem akarok ebben elmerülni. Egy megmattult és számomra így sokkal szebb teáskanálban. Nem érdekelt a putzmittel sosem. Rövidre zárva az emlékkört, a fodrászbolt galériájára, a női fodrászlatba épp beférő kicsi feleség megmenekült a halálból, és hazatérve egy idő múlva késztetést érzett, hogy visszatérjen az ősök bűnös luxusához, átsétált hát a szomszédhoz – aki a vész idején megőrzésre átvette a Rosenthalokat –, és miután félelmetesen rövid, de már megint boldogan növekedő kis haját minekdemégis, ösztönösen, lányosan megigazította, becsöngetett.

A szomszédok arcát annyira megmutatnám, vagy eljátszanám... ezek az igazi témák – Édesem, jajjjj,

Isstenem, mennyire örülök... hát te élsz... (itt, szívem szerint sok pont, de azt hiszem, max. hármát szokás kitenni), hihetetlen, hogy abból a pokolból visszajöttél – ezt az ajtóban, úgy, hogy a csontvázszerű mininő még mindig ott áll, odakint a gangon, ez függőfolyosó –, édesem, okvetlenül el kell majd mesélnünk egymásnak, mi minden történt velünk, jaaj, olyan rémes volt ez a tél – ez még mindig a küszöb két oldalán.

– Igen, hát persze, hogy emlékszem arra a finom készletre – és ekkor, mert emlékszem ám, hogy ezt a porcelán készletet már többször megpróbáltam leírni –, hirtelen megfordul bennem a történet, kiömlik az emléktea, a bűnösen sokszor tökéletes elmondásomra vágyakozó mese, és a küszöbön Ilonka néni, aki – Isten áldja meg, a végtelen kimondhatatlan varázslata, aminek tényleg nincs még annyi neve sem, hogy isten –, szóval nem abban, hanem itt most ebben a pillanatban Ilonka néni a küszöbön hirtelen azt mondja a nem csak láthatóan, de testünk mélyéig érezhetően zavarban lévő szomszédnőnek, aki egészen nyilvánvalóan fájdalommal gondol a megőrzésre átadott tárgyak visszaadására, és kicsi, reménytelen küzdelmek sorozatát vívja meg magával, ott, a küszöb belső oldalán – amin az ifjú menyasszonyt, állítólag, nem szabad, sőt tilos egyedül átengedni –, ott áll a szomszédnő, akit nem vittek el, és ezért a porcelánok öre lett szegény, és bűnösen beleszeretett a szépbe, ott áll a másik kicsi nő, és ekkor Ilonka néni szíve, képzeletemben megesis rajta, és azt mondja – édesem, ne félj, gyere, ugorj át a küszöbön, olyan fiatalok vagyunk még mind a ketten, lépj ki ide, hozzám, tiétek az átkozott Porcelán. Soha nem fogom tőletek visszakérni, igyatok belőle nyugodtan te is meg az egész család. Ugye nagyon szép, finom, kézi festés? Hm? Na, lényegében csak ezért jöttem, és... hogy nincs-e – kölcsön – egy nokedliszaggatód, édesem.

III. Az én kis Gatsby-ügyem

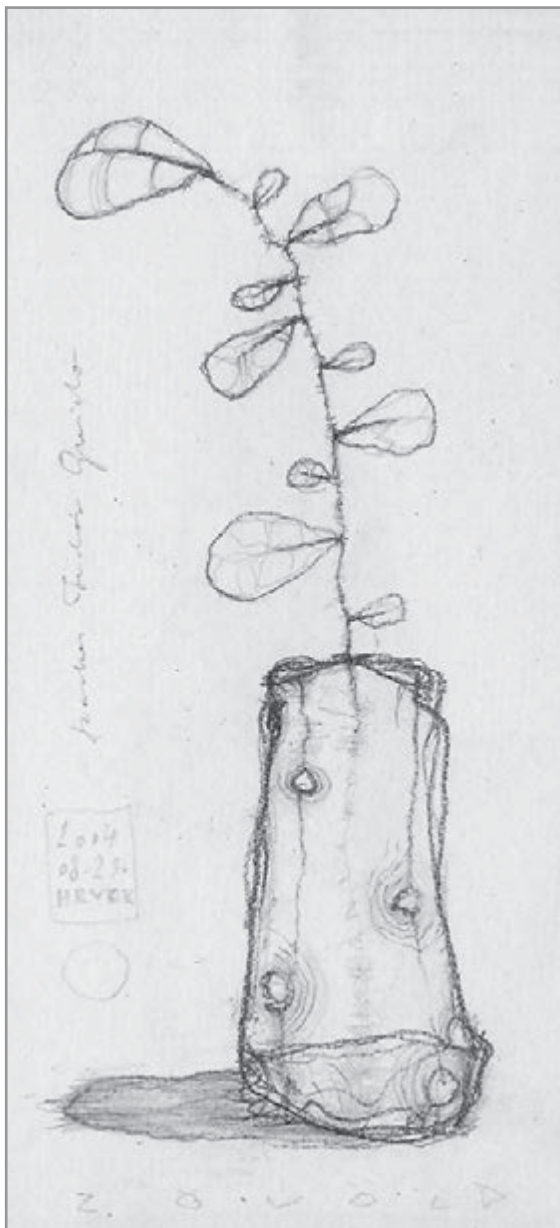
A zakó bélésére varrt egyik címkén, a szívem fölött, ez a felirat állt: *Academy Award Clothes Los Angeles*, és a betűk mögött arany cérnával varrva maga Oszkár álldogált, a másik oldalon a címkére csak annyit írtak: *Polo by Ralph Lauren*. Újabban, az elmúlt harminc év során, kialakult a szokásom, hogy megismerjem a ruhák meséit is. Valamilyik nap ezen a meseügyön gondolkodva a következőre jutottam: egészen kiskoromtól életmeséket hallgattam a könyvekben olvasható mesék mellett. Először is, egy olyan néni nevelt, aki 1889-ben, a párizsi világkiállítás évében született, az első világháború utáni évtizedekben élte virágkorát, a húszas-harmincas évek során bátyjaival beutazták Európa akkor divatos nagyvárosait, üdülőhelyeit. E fiútestvérek festők, írók és fényképészek voltak, egyikük bíró a királyi táblán, és az egész család spiritiszta. Ennek megfelelően kiskoromban régi bűnesetek százait hallgattam esténként, ahogy kint lassan besötétedett, és néha szellemlátogatások történetét. Továbbá a néni majdnem minden este kártyával kivetette a sorsomat. Körben a mennyezetig érő polcok egy részét megtöltötték a Fő utcai lakásban tartott régi szeánszok jegyzőkönyvei.

1973 őszén szöktem el abból a lakásból, a néni akkor már évek óta nem élt, apámtól pedig féltem, és volt hová menekülnöm, egy szál nadrágban meg egy pólóban érkeztem édesanyámhoz. Mozi fölött lakott egy parkra nyíló ablakú kis szobában, a Horváth-kert fölötti emelkedőn, a mozinak akkor még Diadal volt a neve, manapság, azt hiszem, Tabán, ha még megvan egyáltalán. Naponta más filmet vetítettek, négy forintba került egy jegy az első négy sorban, úgyhogy minden este moziba jártam egy évtizeden át. 1974 körül ott láttam először *A nagy Gatsbyt* is, Robert Redforddal a főszerepben. Maga a történet banálisán regényesnek tűnt, de elbűvölt a film léggöre. Tizenhat-tizenhét éves voltam. Érdekelt, hogy vajon felnőtt koromban majd milyen leszek, ezzel a szemmel néztem egyes színészeket. – Hát ilyen lehet egy felnőtt.

2013–14 telén, a zakó vételekor már felnőtt voltam. Utánanézttem ennek a Ralph Laurennek és érdekelt az Academy Award. A következő derült ki hamar. Két Lifszit testvér alapította a divatszabászatot, ők vették fel a Lauren nevet, céget alapítottak New Yorkban és boltot nyitottak a lehető legmenőbb helyen, a világ legmagasabb épületében, az Empire State Building nevű felhőkarcolóban. Életük szerencséje az lett, mikor 1974-ben *A nagy Gatsby* című film stábjához szerződtek őket, és a fényűző filmálmom kosztümjeit a Ralph Lauren-cég készíthette el. Egy örökre elmúlt álomvilág lakóit kellett felöltöztetniük. Szellemeket. Valóban fantasztikus lett az a film, és mivel a ruhaköltemények hangulatának ebben tényleg meghatározó része volt, a kosztüm kategóriában tervezőjük lett az évi Academy Award nyertese. Ralph Lauren megcsinálta szerencséjét *A nagy Gatsby*vel. Rögtön ki is hoztak egy új kollekciót – akit elvárásolta a film álomvilága, megvásárolhatta a szereplők ruháit a saját méretében, és Jay Gatsby zakójában járhatott. E kollekciónak adták Laurenék az Academy Award nevet. Ott álltam hát a Rákóczi úton, és megpróbáltam immár egy komoly, érett férfi szemével körülnézni a világban, hiszen már felnőtt, sőt, maga *A nagy Gatsby* lettem kicsit.

Pár nap múlva, 2014. január 17-én, pénteken az Egyetemi Könyvtárba készültem este hatra, de már délután nem bírtam itthon megülni, feszült voltam, készültem az esti beszélgetésre, egy drága barátommal, aki ezért repülőzött Pestre. Fogtam a cetliket, a kis kabala ceruzacsonkot, felvettem a szédítően elegáns új szerencsezakót, megnéztem magam apám tükrében, jobbról-balról, hm, hm, nagy úr a látszat, megnéztem ekkor a pénztárcát is, mi az igazság, mi odabent a helyzet, hát az, ami idekint, volt kb. egy ötszázasom. Átfutottam a lehetséges tervet, majd beülök valahová egy lassú, nagyon lassú sörre, a cetliken megtervezem szépen a kérdéseimet, ezzel elröppen a délután, akkor lassan átsétálok a Könyvtár felé, ott beülök, mondjuk az Ibolyába a maradék érméssel, megrendelem a záró, felkészülési sört, még egyszer átolvasom, javítgatom a kérdéseket, akkor megérkezik Berlinből a díszlettervező, Zoli, akivel fél hatra beszéltem meg az Ibolyát. Kicsit összebeszélünk, de csak hogy ne unjuk meg már lent egymást, szóval lehet, hogy csak némán iszogatunk, és addig én nézem a szemeit, kivel fogok beszélni. Halálkomolyan vettem ezt a sorozatot, harmadik éve ment, a Varázslók Pálcája nevet adtam neki, persze a drága Szerb után.

Elindultam tehát a Napházból, fél háromkor már be is léptem a Károly körúton az egyik nylonteraszos helyre, a terv szerint, és megrendeltem a szép kis nőtől ama sörömet. Ó csapolgat, én nyúlok a farzsebembe a pénztárca után, és akkor egészen közelről mellbe lönek egy sörétes vadászpuskával. Nem túlzás, a hatalmas reccsenésszerű csapástól szinte szétszakadt a mellkasom, iszonyú volt az érzés, átfutott az agyamon, na, ez infarktus lehet, elindultam egy kisasztal felé – tetszik kérni egy pohár vizet? – na ez a tetszik, ez durva volt –, nem, mondtam durcásan, csak hozza, drága, a sörömet. Megiszogattam, kicsit enyhült mellkasomban a háború, már csak olyan volt, mintha összezünták volna téglával. Öt-tíz perc telhetett el így. Lassan felálltam – tudok járni, na, semmi baj. Lassan, nagyon lassan elindultam valamerre az utcán, az Anker köz felé. Magam köré tekertem a palackposta színű ballonomat, valahogy fáz-

tam, elveszett érzésem volt. Ez úgy három körül lehetett, a lövés időpontját pontosan tudom – fél három –, rajtam volt apám karórája, és ránéztem abban a pillanatban.

El kellett valahogy húznom az időt fél hatig, végigsétáltam az antikváriumok sora előtt a Múzeum körúton, bekanyarodtam a Károlyi utcába, az fura érzés volt, ahogy bekanyarodtam, abban az utcában érezhetően sötétebb és így hűvösebb is volt, az jutott eszembe, hogy ez életem utolsó helyszíne. Vagy színhegye. Ezt fogom utoljára látni, istenem, mennyi, de mennyi utca után. Szar hangulatom volt, nem is hangulat, egy előmlő érzés, tényleg jeges. És a mellkasom meg téglával összezúzva... de azért ha lassan is, de elég szépen tudtam előre haladni a fél hat meg az Ibolya Presszó felé – régen az Ibolya még tejbisztró volt, és ennek jegyében, akkoriban feltűnt a cégéren meg a boltban itt-ott egy-egy tehén. Odaértem – mit kér? – áh, semmit, csak leülnék, várok valakit. Hagytak. Fél hatig lehetőleg mozdulatlanul, zakóstól-ballo nostól ott ültem, arccal az ajtó felé. Valamikor öt körül rájöttem, hogy még sincs erőm, én bizony sajna nem tudom megművelni azt a beszélgetést. Telefonáltam pár drága nőnek, gyerekek, valahol ott aludnék ma éjjel, mert félek ettől az éjszakától otthon, egyedül. Emlékszem, az egész meglehetősen hideg hangulatban az volt az első megnyugtató melegség, hogy rögtön mindenki azt mondta, máris indulnak értem.

Na, így történt, hogy megjött Anna

is, aki közben tanácsot kért egy Pesten élő mozambiki szívgyógyásztól, és annak tanácsára rögtön kihívta egyúttal a mentőt is, cím az Ibolya Presszó. Akkor még építették a csicsás burkolatot, el volt kerítve az utca Egyetemi Könyvtár előtti szakasza, a mentő a kerítéshez tudott beállni, a fiatal doktornő – örökre megjegyeztem, Mák Tímea – bejött az Ibolyába, körbenézett, és felettébb ijesztően megkérdezte, kit kell elvinni? Nyilván többen szóba jöttek. Ez a közönségnek nem volt felüdítő. Saját lábamon kísértáltam, állítólag kezét is csókoltam a kicsi máknak, valamit meséltem is neki, nem emlékszem. Az Academy Award zakóban voltam, karomon a palackposta színű ballonom, és féltem, hogy a mentőautóban majd valahogy összevérezi a csodálatos, mesés zakómat az infúzió. A kórházban le kellett adnom a ruháimat, kaptam egy listát is róluk, ebből pl. kiderül, hogy vászonzsebkendő volt nálam, stílszerűen, csak nem vehetek elő egy ilyen zsebből egy papírzsepet... Volt egy tízórás életmentő műtét, kicsit hibernáltak is, nem mirelit, csak kb. 11–15 fok. Elszakadt a szívaortám. Azt kicserélték egy gégecsőre. Orvos öcsém, Szabi vitte haza egy nagy fekete nylonzsákban a ruháimat, mikor életben maradásom után visszahozta, kiderült, hogy valami rejtélyes lélektani okból az egészet a zsákban hagyta, cipőstől, zakócsodástól a ballont, mindenemet.

A madzagszínű régi zakóban léptem hát ismét az utcára, abban éltem át azt a fura érzést, hogy élek, de olyan, mintha nem élnék, és ez a sok ember itt körben olyan furán megy összevissza, az összes történetük itt körben, amerre nézek, már utánam van, és igen, egyáltalán nem hiányzom sehonnan az égvilágon. Láthatatlanul állok, mint annak idején a néni valamelyik asztalkocogtatós, szecessziós szelleme a Fő utcai lakásban. Hát, bővíthetném, de első közelítésben, ami engem illet, ennyi a nagy Gatsby rövid története.

Alain Delon félmosolya és a Borsalinóm

Egyes kalapjaim is mélységekbe vezetnek, például a pesti gettóban vásárolt ősi Borsalinóm, amit előttem egy játékmedve viselt, a bolt kirakatában. Ez a márka is egy híres filmhez kapcsolódik, a *Borsalinó*hoz – abban játszott együtt Jean Paul Belmondo és Alain Delon –, és akkor viszont ide is tartozik egy mese.

2008 júniusa. Szent Lajos szigetén álltam, a főutcán. Dél volt, a nap éppen a keskeny, hosszú utca felett járt, elég néptelen volt a Rue Saint Louis en l'Île, szép lassan végigsétáltam, aztán a végén megálltam, egy kőfalnak támaszkodtam és visszanéztem a napsütötte tájra. Valahol középen, a templommal szemben kis embercsoportot vettem észre. Nem voltak sokan, úgy tízen, húszan. Gondoltam, esküvő, talán érdemes visszasétálnom, és megnézni egy csinos párizsi menyasszonyt. Ahogy a csoporthoz értem, már láttam, hogy menyasszonyt itt nem találok, a komor kis csapat halotti ravatalra gyűlt. Visszafogottan elegáns volt mindenki, feketében. Vékony emberek voltak, többségük már nem fiatal. Mintha a környék többszáz éves palotáinak népe jött volna elő pár rövid pillanatra vörös bársonyfűggönyei mögül, a freskókkal díszített hűvös termekből. Néha bement valaki a templom kapuján, egy gyöngye széláramlat tömjénillatot sodort ki a benti félhomályból, néztem a kaput, próbáltam kivenni a gyertyafényben a benti világot. Ekkor lépett ki a kapun a vékony férfi galambszürke öltönyben. Nem jött a csoporthoz, azonnal jobbra kanyarodott az utcán, épp csak egy gyors pillantást vetett felénk. Önkéntelenül odabólintottam az ismerős arc felé, és csak aztán jöttem rá, hogy én azt az arcot csak filmvászonról ismerem. Alain Delon viszont épp elkapta ezt a bólintásomat, enyhe, fájdalmas mosollyal visszabólintott felém, kicsit félrehajtott fejjel halványan elmosolyodott. Arca azt fejezte ki, hát nem nagy öröm, hogy itt találkozunk, öregem, de szia. Nem tudta, ki a csoda lehetek, de vérében volt ösztönösen, hogy a kedves mosolyra mindig, gondolom, egész életében válaszol, és nem oldalaz el sosem köszönés nélkül egy ember elől sem. Hamar eltűnt, befordultak a sarkon, ő és erős alkatú, napszemüveges testőre, aki egyúttal nyilván a sofőre volt. Még pár percig ott álltam, majd elsétáltam a csoporttól. Néhányan utánam néztek, az öreg párizsi arisztokraták – ki lehet Alain titokzatos ismerőse, az egyetlen, akinek odaköszönt. Éjszaka bekapcsoltam Rózsa tévét a Montparnasse-on, a Rue Jacquier-n. Éppen a híradó ment, és bemondtak egy rendkívüli gyász hírt, ma ennyi és ennyi éves korában elhunyt YSL – Yves Saint Laurent. A divatkirályt először Szent Lajos király szigetén búcsúztatták, szűk családi körben.

